

Регионална библиотека
„Христо Смирненски“ – Плевен

представя

виртуална изложба

ЗАНАЯТИ В ПЛЕВЕНСКИЯ КРАЙ
Част 2

Свети Спиридон Чудотворец – покровител на занаятчиите

На 12 декември Православната църква отбелязва Деня на Свети Спиридон Чудотворец – покровител на еснафските организации и сдружения. В деня преди празника и на самия празник занаятчийските дюкяни остават затворени. Според народното поверие, ако светецът не бъде почитен, той вдига покровителската си ръка от занаят, еснаф и майстори. От този занаят излизат всички кярове и на тяхно място влизат несполуките и лошотиите. Ръце работили на този ден изсъхват, а заработените пари, не носят хаир.

След тържествената служба и литургия в чест на светеца, занаятчиите колят курбан, обикновено мъжко животно, и заедно със семействата си устройват богати празнични угощения.

Част от еснафския празник бил и т.н. *тестир* - провъзгласяването на калфите за майстори. След литургията еснафът отива на мястото, където е приготвен зиафетът (угощението). Под съпровода на музиканти и пред всички присъстващи устабашията (най-стария и почитан майстор) се обръща към издържалите изпита нови майстори, държи им напътствена реч и ги препасва през рамо с червен пояс, защото “който не е препасан с пояс, няма право да отваря самостоятелен дюкян”.

НОЖАРСТВО

Занаятът води началото си от дълбока древност и е в тясна връзка с редица занаяти като абаджийство, терзийство, кожухарство, месарство. Майсторите ножари изработват различни видове ножове, ками, ятагани, ножици и др.

Основните ножарски инструменти включват ковашки чукове, ръчни мехове, наковални, длета, приспособления за оформяне на остриета и др. Заедно с допълнителните инструменти, надминават 150.

В наши дни в Плевен е регистрирано официално сдружение Гилдия на българските ножари и ковачи, чиято основна цел е да пази автентичните ковашки и ножарски техники и да предава знанието на новите поколения.

НАЛБАНТСТВО (подковачество)

Налбантството, наричан още подковачество, е стар традиционен занаят, свързан с изработването и поставянето на подкови на коне, магарета и други животни, използвани за работа и придвижване. Налбантът е майсторът, който се грижи за копитата на животните и ги подковава, за да ги предпази от прекомерно износване.

В миналото този занаят бил изключително важен за българското общество, защото конете и магаретата се използвали в земеделието, транспорта, търговията и пренасянето на товари.

ПАНТАЛОНДЖИЙСТВО

Традиционен шивашки занаят, свързан с изработването на панталони и мъжко градско облекло. Занаятът се развива особено силно през втората половина на XIX век, когато европейската мода постепенно навлиза в българските градове.

Панталонджиите изработват дрехите по мерките на клиента, като извършват кроенето, шиенето и окончателното оформяне на панталона.

С разрастването на фабричното производство на облекло през XX век традиционната занаятчийска работа постепенно отстъпва място на промишленото производство.

ПУШКАРСТВО (тюфекчийство)

Един от най-уважаваните стари български занаяти, свързан с ръчното изработване, поправяне и художествено украсяване на огнестрелни оръжия. Занаятът претърпява силен подем през XVIII и началото на XIX век.

Пушкарската работилница или тюфекчийницата не се различава съществено от обикновена ковачница.

Най-важното пушкарско сечиво е колело с остро чиличено сърце в средата, което се върти хоризонтално и служи за пробиване на цевта и друго – с по-сложно витлено сърце и дръжка, което служи за отваряне на витлата на шишанетата.

Ръчното изработване на пушки и пищови е трудно, бавно, скъпо и непрактично. То бързо се измества от фабричното.

Днес пушкарският занаят е напълно изчезнал.

РЕШЕТАРСТВО

Един от най-старите дърводелски занаяти в България. Майсторът - решетар или ситар, прави кръгли рамки от огъната букова или върбова летва, върху които опъва мрежа. Изделията наречени решета са домакински и земеделски пособия, използвани за пресяване, почистване и сортиране на зърно, брашно, семена и други насипни материали.

Решетарят трябва да познава свойствата на материалите, да умее да изработва и укрепва рамката и да подбира подходяща мрежа или преплетена повърхност. От качеството на изработката зависят здравината и приложението на готовото изделие.

След Освобождението занаятът запада, защото идват фабричните телени сита. Днес е напълно изчезнал.

САПУНДЖИЙСТВО (сапунство)

Традиционен домашен занаят за ръчно производство на сапун чрез варене на животинска мазнина (лой или мас) с растителна или дървесна луга (лишия). Пепелта от огнището се събира целогодишно, като част от нея се използва за наторяване на посевите заедно с оборския тор, а останалата пепел се използва при варенето на сапуна.

През зимния сезон жените събират и благо (отпадъчна мазнина), от която се вари сапун. Това е предимно развалена сланина или мас, а също и джумерки (пръжки от сланина). Най-много такава мазнина се събира по Коледа, когато се коли прасето.

Всяка домакиня вари сапун един път в годината – през пролетта или есента.

Освен в домашни условия условия, сапунджийството се развива и като стопанска дейност.

САРАЧЕСТВО

Занаят, при който се обработват кожи и се изработват принадлежности за впрегатен добитък и езда – седла за кон или магаре, хамути, юзди. Думата „сара^ч“ идва от арабски език и означава седло.

Сарачеството е трудоемък занаят, който изисква познания за различните видове кожа, умение за ръчна обработка и прецизност при шиенето.

През епохата на турското робство е разпространен и терминът *хамутчия* от старобългарски *хамут* (примка).

След Освобождението на България сарачеството се модернизира и майсторите изучават *седларство*, *чантарство* и *куфарджийство*.

СВЕЩАРСТВО

Занаят, свързан с производството на свещи от сурова лой, пчелен восък или други восъчни материали. Изработването на свещи се извършва в следния ред – първо се топи восъкът в казани пред огнището, отрязват се фитили, според дължината на свещите и се потапят няколко пъти в казаните, за да полепне добре по тях топлия втечнен восък. Оформените така свещи са грапави от полепналия восък и затова се претриват между дланите на ръцете за да се изгладят, като се въргалят и върху равна повърхност.

Много често производството на свещи се е извършва и в сапунджийниците.

Изработването на свещи е предимно домашен занаят, но в миналото имало свещоливници и към църкви и манастири.

СТОЛАРСТВО

Дървообработващ занаят с важно стопанско значение. В миналото столарството се практикувало предимно в малки работилници, където майсторът изработвал изделия по поръчка.

Занаятчиите столари осигуряват населението с легла, маси, столове, ракли, скринове, корита, шиници, нарове, дивани, малки трикраки столчета, дървени вили и гребла, сандъци с различна големина, лопати за печене на хляб, дърводелски маси и тезгяхи, дървени менгемета, и др.

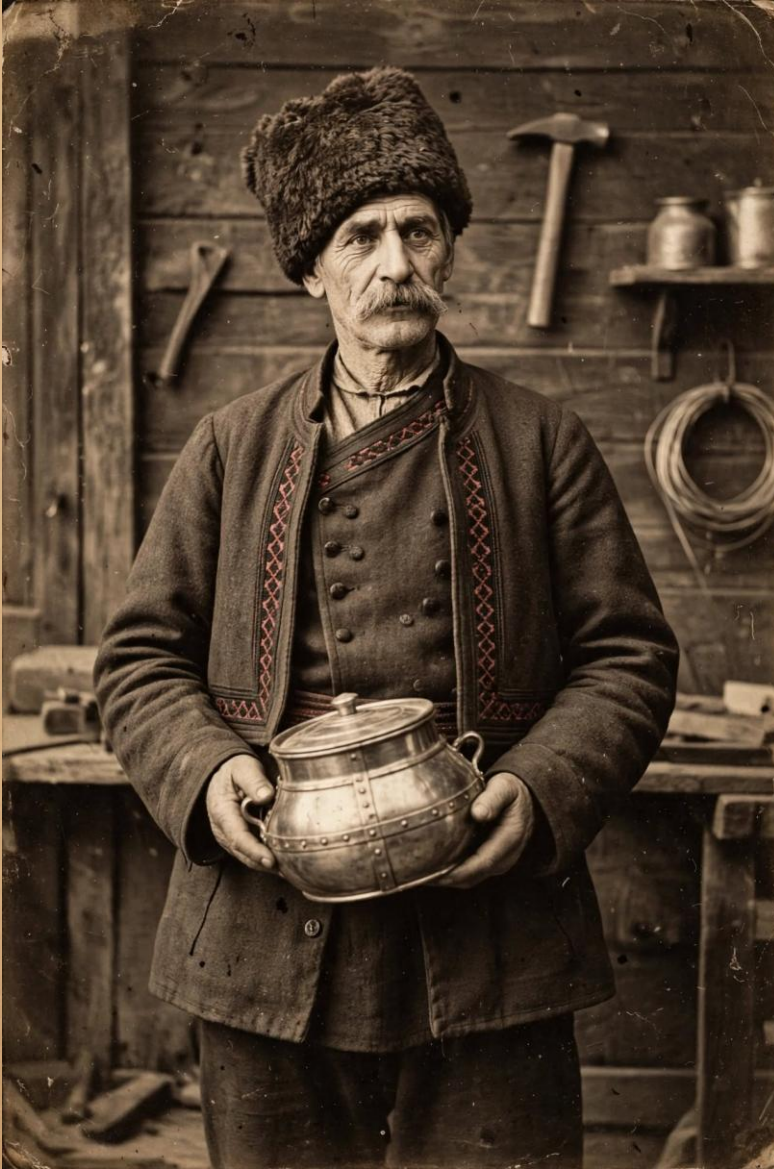
ТАБАЧЕСТВО (кожарство)

Занаятът е пренесен от Мала Азия по времето на турското робство. Предприемчиви българи започват да го упражняват и отварят свои работилници. Обработват се кожи от едър и дребен добитък и се произвеждат кожи, някои от тях висококачествени, за изработка на ръкавици, чанти, облекла и др.

Традиционната работилница за дъбене и обработване на сурови животински кожи се нарича „*табахана*“. Процесът е продължителен и трудоемък и включва накисване на кожите в специална отвара, изстъргване на останалата мазнина и уеднаквяване на дебелината им. Следва процес по омекчаване на кожата и сушене. Готовите кожи се опаковат по 10 в пакет, който се нарича тура, 12 тури образуват една бала и така достигат до пазара.

ТЕНЕКЕДЖИЙСТВО

Занаят свързан с обработката на тънки листов метал (тенеке, ламарина) и изработването на различни битови и строителни изделия.

Тенекеджийските услуги са търсени при производството на комини, улуци, водосточни тръби, обшивки на комини, шапки на комини, капандури, надулучни поли и други различни декоративни елементи, използвани в строителство на къщи.

Тенекеджията използва различни инструменти – ножици за ламарина, чукове, клещи, наковалня и инструменти за огъване и съединяване на металните части.

ФУРНАДЖИЙСТВО (хлебарство)

Традиционен занаят, свързан с приготвянето и изпичането на хляб и други тестени изделия.

Работата изисква опит, физическа сила и познаване на процесите на замесване, втасване и печене. В миналото стопанката на всяка къща приготвяла собственоръчно хляба като за целта са изграждани пещи към домовете.

В началото на XX век, с появата на миграционни процеси, хлебарството започва да се разраства и като занаят. В началото в градовете, а по-късно и в по-големите села, се отварят фурни за изпичане на хляб.

През втората половина на XX век фурните постепенно се закриват и на тяхно място се създават хлебозаводи.

ЧЕШМЕДЖИЙСТВО

Традиционен занаят, свързан с изграждането, обработването и украсяването на чешми.

Чешмеджията използва камък, варов разтвор, тухли и метални или керамични тръби. Сред инструментите му са чук, длето, кирка, лопата и инструменти за измерване.

Майсторът изгражда с камъни каптажа на извора, който ще захранва чешмата. За да се избегне замърсяване на водата отгоре го покрива с каменни плочи. От каптажа до мястото на чешмата майсторите изграждат вкопан в земята водопровод, който прокарат по най-краткия и удобен път. Водопроводите са най-често глинени и много по-рядко дървени.

В края на XIX и началото на XX век се използват и дървени чешми, но най-често се градят от камък. Завършването на чешмата е съпроводено с веселие и обща трапеза, наредена до чешмата. Там майсторът получава дарове за труда си.

чешма Балаклия, Плевен

ВНИМАНИЕ!

Между Общинската аптека и новостроящата се Народна Банка е откритъ

ЕВРОПЕЙСКИ МОДЕРЕНЪ ШАПКАРСКИ МАГАЗИНЪ.

ШАПКИ ЗА СЕЗОНА ОТЪ НАЙ-ПОСЛЕДНА МОДА—ВСЪКАКЪВЪ ВИДЪ
ФАСОНИ НАЙ-ЕЛЕГАНТНО ИЗРАБОТЕНИ.

ЦЕНИ КОНКУРИРАЩИ ВСИЧКИ ДРУГИ.

Посетете и ще останете възхитени.

ШАПКАРСТВО

Шапкарството е един от занаятите, непосредствено свързани с бързото нахлуване на западноевропейската мода в облеклото. В миналото имало различни модели шапки - от най-обикновени кепета, каскети и барети до стилни и изящно украсени шапки.

Помещението в шапкарницата най-често е разделено на две. В задната част, където се изработват шапките, е разположен тезгяхът, машината, калъпите от чиято форма зависят моделите на шапките, останалият инструментариум е в другата част. Шапки са правени от различни материали като велур, кастор, филц и др.

Рекламирането на моделите е както във витрина на самия дюкян, така и от майстора, когато излиза на улицата.

През първата половина на XIX век в Плевен известни шапкари били Деко, Илия, Янчо и Симеон Кабакчи.

ЗА СЕЗОНА
Шивашко Ателье - Плъвенъ
на **Генко Тачевъ.**

Изработка различни костюми отъ най-фина английски платове и балтони.

РАБОТА ЧИСТА.

Въѣки естетически вкусъ ще бѣде задоволенъ.

Посетете и ще се увѣрите!

ВНИМАНИЕ!

Между Обществата ателиа и новооткритата се Народна Банка е откритъ
ЕВРОПЕЙСКИ МОДЕРЕНЪ ШАПКАРСКИ МАГАЗИНЪ.

ШАПКИ ЗА СЕЗОНА ОТЪ НАЙ-ПОСЛЕДНА МОДА—ВСЪКАКЪ ВИДЪ
ФАСОНИ НАЙ-ЕЛЕГАНТНО ИЗРАБОТЕНИ.

цени конкуриращи всички други.

Посетете и ще останете възхитени.

ЗИМАТА ИДЕ!

ПРИ

Кооперация „СЪГЛАСИЕ“

всѣки може да си набави — вържика или готови:
какавъ видъ обувца отъ най-последна мода—фасони.

**Чиста изработка, французки гювтъ,
на много износни цѣни—здрава изработка.**

1—3

ОТЪ КООПЕРАЦИЯТА.

„МИЛКА“

МОДЕРНА РАБОТИЛНИЦА ЗА ЗАХАРНИ ИЗДѢЛИЯ
ИЗРАБОТВАМЕ:

всѣкакъвъ видъ: шоколадъ, карамели, бонбони, локуми,
халва и др. Чиста изработка! Цѣни най-конкурентни.

БР. ГЕОРГИЕВИ — ПЛЪВЕНЪ
(Съръ-пазаръ).

**ЗА ЗНАНИЕ!
ОТКРИХМЕ**

Работилница и складъ за книжни неща
НА ЕДРО И ДРЕБНО.

Цени най-конкурентни отъ всички други
при

ЛЮБЕНЪ ТРИФОНОВЪ

Улица „Александровска“. Подъ фабриката на Бачѣло и в чуждранни магазини.

1—3

„САЛАМАНОРА“

ОБУЩАРСКИ МАГАЗИНЪ

на

Йосифъ М. Басантъ

Доказано е, че продава най-солидни
и евтини обувца. Пристигнаха въ
голѣмо количество галоши отъ из-
вестната всесвѣтска фирма

„Свиннскъ“.

ЗА СЕЗОНА
МЛАДА
ШИВАШКО АТЕЛИЕ

на

Йосифъ М. Басантъ

Изработка на дамски и мъжки костюми,
както и всички платове. Модерни кройки
и прецизна работа.

„Свиннскъ“.

„ИДЕАЛЪ“

НОВО ОТКРИТО

шивашко ателие, изработватъ
всѣкакъвъ видъ дамски,
и мъжки костюми отъ английски
и мѣстни платове.

Цени конкуренти всѣки други!

ПЕТЪРЪ ХР. КЪНОВЪ

(подъ хотелъ „Континенталъ“).

Регионална библиотека
„Христо Смирненски“ – Плевен

виртуална изложба

Занаяти в Плевенския край